

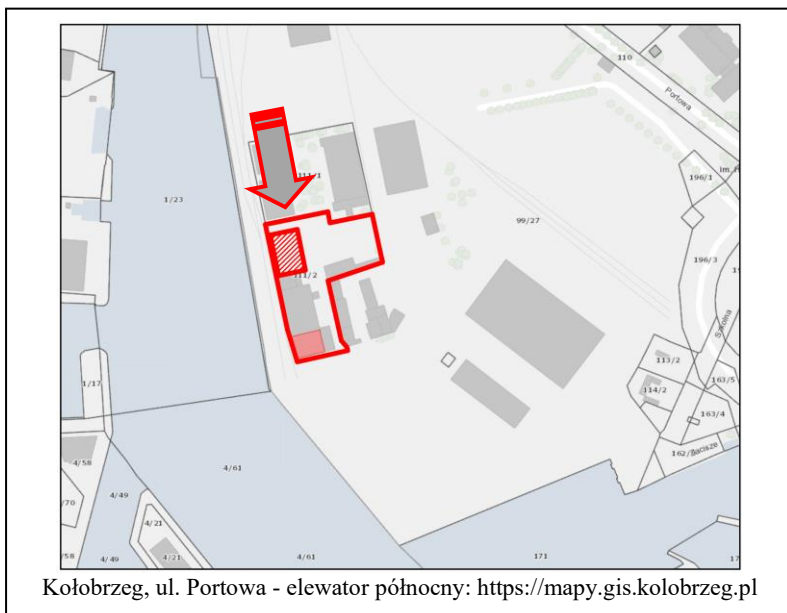
GEZ (REJ)	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość K O Ł O B R Z E G
1. Nazwa ELEWATOR ZBOŻOWY (PÓŁNOCNY)		2. Czas powstania 1929 r.	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			4. Adres (ulica, nr posesji) Kołobrzeg ul. Portowa (nr 6/2) p-ta 78-100 nr dz. 111/2, obr.4
 Widok ogólny bryły od strony południowo-wschodniej			5. Przynależność administracyjna województwo <u>zachodniopomorskie</u> powiat <u>kołobrzeski</u> gmina <u>Miasto Kołobrzeg</u>
 Widok ogólny z lotu ptaka od strony północno zachodniej Szczyt ściany północnej z emblematem Gryfa Pomorskiego			6. Formy ochrony rejestr zabytków: A-157, decyzja z dn. 12.01.2004 r. <i>zespół dwóch portowych elewatorów zbożowych (nr 6/1 – południowy i nr 6/2 – północny) wraz z wyposażeniem</i> <i>Inne:</i> Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków na podstawie Zarządzenia Nr 87/14 Prezydenta Miasta Kołobrzeg z dn. 21.10.2014 r. (aktualizacja: zarządzenie nr 101/22 z dn. 26.08.2022 r.)

8. Historia, opis i wartości

Od początku funkcjonowania portu w Kołobrzegu (założonego w XIII w.) głównym towarem przeładowywanym tutaj i przewożonym dalej drogą morską było zboże. Dwa nowoczesne elewatory zbożowe połączone ciągiem technologicznym, zostały wybudowane w 1929 r. przez Centralne Towarzystwo Gospodarcze Pomorza z siedzibą w Szczecinie, w miejscu wcześniejszych spichlerzy płaskich (podłogowych). Do dziś pełnią pierwotną funkcję, dominując w zabudowie portowej.

Elewator (północny), o pojemności 4.560 ton, położony jest na nabrzeżu zbożowym, po wschodniej stronie basenu. Wzniesiony został w konstrukcji żelbetowej (szkieletowej), wypełnionej ceglanym murem. Monumentalna, sześciokondygnacyjna, prostopadłościenna bryła, o węższej podstawie i użytkowym, dwukondygnacyjnym poddaszu, przekryta jest stromym dachem dwu-spadowym z blachy. W połączeniach umieszczone są lukarny i niewielki taras widokowy (od zachodu). Elewacje licowane cegłą klinkierową, bez detalu, symetryczne, dzielone szeregami niewielkich ujednoliconych okien (w partii centralnej elewacji zachodniej okna większe, o wykroju stojących prostokątów). Jedynym elementem wystroju elewacji jest emblemat Gryfa Pomorskiego w szczycie północnym, zestawiony z wysuniętych przed lico cegieł, co daje efekt ceramicznego reliefu wypukłego. Walory dekoracyjne ma też układ klinkieru z zaznaczonymi nadprożami okien, polami szczytów, lizenami na krawędziach ścian szczytowych. We wnętrzu zachowane w części historyczne wyposażenie, w tym waga zbożowa typu „Chronos”.

Obiekt to cenny zabytek techniki, dokumentujący rozwój przemysłu rolno-spożywczego, wraz z elewATOREM sąsiednim (południowym) trwale związany z infrastrukturą portu kołobrzeskiego. Wpisuje się w nurt architektury nowoczesnej I. 20. XX w., kształtowanej zgodnie z zasadami i estetyką funkcjonalizmu.

Kołobrzeg, ul. Portowa - elewator północny: <https://mapy.gis.kolobrzeg.pl>

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogólny stan zachowania – dobry; konstrukcja i posadowienie stabilne. Widoczne zabrudzenia lica, ubytki klinkieru.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- wszelkie prace budowlano-konserwatorskie winny być uzgadniane z MKZ w Kołobrzegu. **Obowiązuje ochrona prawna w zakresie pełnego zachowania:** /uksztaltowania bryły (w tym gabaryty wysokościowe, proporcje wysokości ścian i dachu, forma dachu)/ konstrukcji i materiału budowlanego/ ukształtowania i wystroju elewacji, w tym rozmieszczenia i formy otworów okiennych, drzwiowych/ stolarki okiennej i drzwiowej, przy wymianie wymagane jest odtworzenie poprzedniej formy i zastosowanie pierwotnego rodzaju materiału/ zasadniczego układu oraz wystroju wnętrza/ bezpośredniego otoczenia obiektu zabytkowego

Widok na elewatory z 1935 r. Źródło: fotopolska.eu

Oprac.: K. Wójcik, K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

**Biuro Dokumentacji Zabytków
w Szczecinie**

Maria Witek
10.2024

faksymile podpisu

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków